

TRAVESSADA DE CATALUNYA A PEU

20ª ETAPA LA SEU D'URGELL - LA FARGA DE MOLES (9 qms. 61 participants)

POBLE D'ANSERALL, CAP D'UN EXTENS MUNICIPI

/7 de Juny del 1986/ Aquesta etapa i la següent s'han organitzat per a fer-les seguides en aquest cap de setmana; pernoctant en tendes al camping de la Farga de Moles entre el dissabte i el diumenge, matant així dos ocells d'un sol tret com diu l'argot popular. Avui, dissabte, sortim amb dos autocars del MONNIC; l'un, a les set del matí, per la gent que vol anar a comprar a Andorra; i l'altre, a les tres de la tarda, pels que han hagut de treballar pel matí. Es reparteixen fotocòpies per a tothom amb la descripció de l'itinerari, confeccionat per l'organització.

L'itinerari del segon autocar en el qual viatgo jo, transcorre per Martorell, Manresa, Berga, el tunel del Cadí (on hi passem per primer cop en aquesta travessada; amb una longitud de 5026 metres, sortint a la cota màxima per la part nord de 1238,7 metres sobre el nivell del mar i situat sota la mola del Moixeró); continuem per la carretera C-1313 de la Seu, on s'hi fan obres d'aixamplament per fer-ne una via més ràpida; el cas és que

SANT SERNI DE TAVERNOLES

per a nosaltres esdevé una via lentíssima i polsosa que ens fa circular com a tortugues. Males llengües diuen que després de tots aquests inconvenients no hem estalviat temps....

Arribem a la Seu d'Urgell a tres quarts de set de la tarda, parant en la carretera de Ponts a la sortida del nucli urbà. Tot seguit ens acomiadem del xofer encaminant-nos vers el nucli, on preguntem al primer ciutadà que trobem, pel carrer de sant Ermengol; resolt l'interrogant, enfilem el carrer Salòria fins a trobar la cruïlla del carrer esmentat; passem el riu Valira sobre un pont i apropant-nos a l'agregat de Castellciutat. Es realment dubtós per on s'ha de virar, si cap a la dreta o cap a l'esquerra, a causa de la mala senyalització del GR. Pugem fins a dalt del Motel de Castellciutat, que el voregem per la dreta fins a creuar la carretera de Ponts.

Ara, hem de refusar el primer camí de la dreta car que ens portaria al castell antic, situat en un turo sobre el riu Valira; el següent camí que trobem també el refusem, anant cap a l'esquerra; poc després hi ha una bifurcació, torçant a la dreta entre conreus, retornant cap a la vall de la Valira.

SANT SERNI - ABSIS DE LA PART SUD

Passem a frec de la masia de Can Ribó per un camí carreter que transcorre per la riba dreta de la Valira. Entrem al poble d'Anserall que travessem i deixem per la banda nord, seguint pel camí del Santuari.

S'havia previst en aquest lloc, deixar aquest GR-7, per seguir una variant més distreta que s'enfilaria cap a Morters (1020m) i Estelareny (1040 m) per davallar seguidament a la vall de la Valira fins a la Farga de Moles (itinerari extret de la revista Muntanya, Nº 729 (1983)). Decidim refusar aquesta variant perquè l'hora ja és molt avançada i preveiem que la nit ens caurà a sobre tot i seguint el camí normal d'aquest GR.

El poble d'Anserall (740 m d'altitud) és situat a la dreta de la Valira, a l'altra banda de la qual corre la carretera de la Seu a Andorra. Resta entre la Valira i el barranc d'Anserall i en surten sengles camins a Sant Joan Fumat i a Farrera dels Llops. Si el poble ja era el cap del municipi tradicional, actualment ho és del nou ens minicipal de les Valls de Valira. Les cases, amb teulats de llicorella, són agrupades en carrers

SANT SERNI - DETALL D'UNES ARCADES

estrets i una plaça en part porticada, i voltades de conreus. El nom d'Anserall, segons Joan Coromines, és d'origen pre-romà, d'arrel ibero-basca sembla. La senyoria i jurisdicció del lloc pertangué al proper monestir de Sant Serni de Tavèrnoles; en aquest hi havia emplaçada la parròquia. Efectivament, encara actualment la parròquia d'Anserall és situada a l'església de l'antic cenobi; l'altar de Sant Sadurní, que n'és el titular, ocupa l'absidiola de tramuntana del transsepte.

L'antiga abadia benedictina de Sant Serni de Tavèrnoles era situada uns 300 m al nord d'Anserall, prop de l'antic camí d'Andorra a la Seu, al lloc que avui és anomenat el Monestir i antigament rebia el nom de Tavèrnoles, segurament perquè hi devia haver uns hostals o hostalets (el llatí tabernulas) per al servei dels viatgers. Sembla que el cenobi era de tradició visigòtica i força antic.

De l'església de Sant Serni de Tavèrnoles resta només la capçalera: els absis romànics (restaurats entre el 1971 i el 1975) i el transsepte, acabat en absidioles. Hom sap, tanmateix, que el temple era basilical,

de tres naus que no s'han conservat. Es força curiosa la disposició absidal, de tres absis en creu disposats entorn d'un absis major; l'absis central, encara, interiorment té unes altres tres absidioles buidades en el gruix del seu mur. Els capitells del claustre foren elogiats per mossèn Cinto Verdaguer, que hi féu una visita el 1889, i seguidament foren venuts pel rector de la parròquia al col·leccionista del Maricel de Sitges, que se'ls endugué als Estats Units. En procedeix un frontal d'altar romànic, del segle XII, conservat al Museu d'Art de Catalunya; hi són representats nou bisbes aureolats, essent el del centre segurament representació de sant Serni.

SANT SERNI - TRES ABSIDIOLES EN CREU DISPOSATS ENTORN D'UN ABSIS MAJOR

CAMPING DE LA FARGA DE MOLES

Poc després de sortir d'Anserall arribem al santuari de Sant Serni de Tavèrnoles, on hi fem una curta parada de descans i reagrupament. Seguim per la ribera dreta de la Valira, en el marge esquerra, aigües amunt; a l'altra banda del riu transcorre la carretera d'accés a Andorra, constatant ininterrompudament el brugit dels cotxes. Havent passat pel costat d'una granja el camí bifurca, seguint ara cap a l'esquerra; al cap de poc el deixem per un sender, a la dreta, que passa per la vorera d'un canal durant una bona estona. Travessem el canal per un pontet; a l'altra banda agafem un camí carreter que, mes endavant, el deixem per un sender que davalla cap el riu. Creuem el canal, ara cobert, per arribar davant les comportes de regulació del canal que hem seguit durant tanta estona.

Continuem per un camí carreter, sempre paral·lelament al riu aigües amunt; a la dreta hi ha un pont de fusta que travessa el riu, el refusem i continuem rectes. Al cap d'una estona trobem un camí, a la dreta, que baixa cap el riu per tal de travessar-lo per un pont de ciment; el refusem, anem rectes pujant fort. Al capdemunt de la pujada trobem una font a mà

DETALL DE L'ACAMPADA

esquerra i al de sobre una taula i un banc aptes per poder fer-hi un berenar. Passem per sobre d'una canonada que porta l'aigua fins la propera central elèctrica, que veiem sota nostre. Fi de la pujada; baixem fort. El camí continua pel vessant dret del riu Valira; trobem en aquest tram un parell de búnquers molt deteriorats a l'esquerra del camí; en veiem d'altres a l'altre costat de la vall. Som ja a prop de la Farga quan veiem al davant un home que ens ve de cara, és en Jaume Carbonell que ha vingut a rebre'ns i a donar-nos la benvinguda.

Se'ns uneix per l'esquerra la pista que ve de Civís; el camí esdevé ja molt bo i ens porta al camping de la Farga de Moles, anomenat també "BORDA CABALLE" on hi ha un petit restaurant. Hi trobem ja les tendes dels nostres companys que encara son a Andorra, i el nostre autocar; en aquest moments, ens disposem a parar les tendes, són tres quarts de deu del vespre.

Tocant al Valira, vora la frontera amb Andorra, hi ha el llogaret de la FARGA DE MOLES, on vivien 41 habitants el 1981. El topònim, motivat per

la presència d'una farga (esmentada per Zamora a la segona meitat del segle XVIII) que funcionà fins a mitjan segle XIX, no sembla ser anterior al segle XVII. El lloc s'anomenava antigament Ponts, com ha demostrat Cebrià Barant. El lloc, especialment estratègic per tal com controlava els camins de les valls de la Valira i de Sant Joan, és documentat el 940, quan el bisbe Rodolf d'Urgell consagrà l'església de Sant Miquel que hi havia construït el prevere Cristià; el document menciona, així mateix, una torre que hi havia, bastida en la roca "super villam Pontes".

El cens de 1860 esmenta la Caseta de la Farga i, vora seu, la Fàbrica de Moles, que era una fàbrica de maons; no gaire lluny el santuari de Sant Roc. Aquesta església, de la qual només resta l'absis, semicircular, amb arcuacions llombardes, segurament és la que antigament era dedicada a sant Miquel, al vilar de Ponts.

Mentre sopem i petem la xerrada, en Cisco Montaner, que fa una trucada telefònica a Vilanova, li donen la mala, o bona notícia de què han detingut a un pillet que intentava robar-li el cotxe que té estacionat a la plaça de l'estació; ! caram, no es pot estar tranquil !.

Són aproximadament les dotze quan tot el campament descansa, preparant-nos per la dura etapa de demà.

BIBLIOGRAFIA: Gran Geografia Comarcal de Catalunya

Vol. 16 L'Alt Urgell

Ramon Casas i Vidal

